

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Мукачівський державний університет

Відокремлений структурний підрозділ

«Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж

Мукачівського державного університету»

Предметна (циклова) комісія викладачів педагогіки, психології,
методик дошкільного виховання та фізичної культури



ПЕРШИЙ ТИЖДЕНЬ ДИТИНИ В ШКОЛІ

*методичні рекомендації до організації та
проведення навчальної практики*

для здобувачів фахової передвищої освіти
спеціальності 013 «Початкова освіта»
ОПС «фаховий молодший бакалавр»

Мукачево 2025

УДК 373.3. 091.2: 377.8 (072)

Розглянуто та рекомендовано до друку Науково-методичною радою Мукачівського державного університету (протокол №7 від 24 березня 2025 р.)

Розглянуто та рекомендовано до друку Методичною радою ВСП «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж Мукачівського державного університету» (протокол №4 від 07 лютого 2025 р.)

Розглянуто та схвалено на засіданні предметної (циклової) комісії викладачів педагогіки, психології, методик дошкільного виховання та фізичної культури ВСП «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж Мукачівського державного університету» (протокол № 5 від 07 лютого 2025 р.)

Укладач

Дмитро ГРЕГІРЧАК – кандидат політичних наук, завідувач навчально-виробничої практики ВСП «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж Мукачівського державного університету», викладач суспільних дисциплін, «спеціаліст вищої категорії», «викладач-методист».

Рецензент

Оксана ЛБА – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики початкової освіти Мукачівського державного університету.

П 26

Перший тиждень дитини в школі: методичні рекомендації до організації та проведення навчальної практики для здобувачів фахової передвищої освіти спеціальності 013 «Початкова освіта» (ОПС «фаховий молодший бакалавр») / укладач: Д. Грегірчак. Мукачево: МДУ, 2025. 46 с. (1,61 авт. арк.)

Навчально-методичне видання містить методичні рекомендації до організації та проведення навчальної практики «Перший тиждень дитини в школі». Розкрито мету, завдання, програму, критерії оцінювання, рекомендації до виконання завдань практики, вимоги до звітної документації, рекомендовані джерела інформації, а також необхідні зразки документації.

Адресовано здобувачам фахової передвищої освіти спеціальності 013 «Початкова освіта», педагогам-практикам.

© ВСП «ГПФК МДУ», 2025

ПЕРЕДМОВА	4
РОЗДІЛ 1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ «ПЕРШИЙ ТИЖДЕНЬ ДИТИНИ В ШКОЛІ»	5
1.1. Опис навчальної практики	5
1.2. Основні положення	6
1.3. Структура навчальної практики	10
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ «ПЕРШИЙ ТИЖДЕНЬ ДИТИНИ В ШКОЛІ»	
2.1. Рекомендації щодо організації практики	12
2.2. Рекомендації щодо змісту практики	15
2.3. Рекомендації щодо виконання завдань практики	16
2.4. Дослідницька складова практики	19
2.5. Вимоги до звітної документації	20
2.6. Форми контролю та критерії оцінювання результатів проходження практики	23
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	27
ДОДАТКИ	31

ПЕРЕДМОВА

Перехід від дошкільного до молодшого шкільного віку є одним із найбільш відповідальних періодів у життєвому циклі людини. Важливим компонентом успіху молодших школярів є успішна адаптація до освітнього процесу. Важливу роль в адаптації першокласника має доцільність методів роботи вчителів початкової школи, що працюють із дітьми, а також ефективність взаємодії вчителя початкових класів і батьків учнів.

Для того, щоб успішно розпочати свою професійну діяльність, щоб допомогти дитині успішно адаптуватися до нових умов життя, майбутнім учителям початкових класів потрібно пройти навчальну практику «Перші дні дитини в школі». Даний вид практики є початковим етапом у системі практичної підготовки до виконання обов'язків учителя початкових класів. У цей період закладаються основи майбутньої професійної діяльності: формуються уміння і навички, акцентується увага на особистості та педагогічних якостях учителя. Особливістю практики є те, що вона проводиться після вивчення фахових дисциплін, що дає можливість зіставити теоретичні знання і реальну роботу з динамічним учнівським колективом.

Отже, здобувачі освіти мають змогу особисто перевірити деякі твердження, правила спілкування та взаємодії з молодшими школярами, виявити особливості адаптації дитини до шкільного навчання, тощо. У процесі такої діяльності створюються оптимальні умови для пізнання закономірностей, принципів, змісту і способів організації професійної діяльності для більш глибокого засвоєння знань з педагогіки та психології, усвідомлення себе у ролі вчителя.

РОЗДІЛ 1.
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ
«ПЕРШИЙ ТИЖДЕНЬ ДИТИНИ В ШКОЛІ»

1.1. Опис навчальної практики

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної практики
Кількість кредитів ECTS – 1,5	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Денна форма навчання
Модулів – 1		Практична підготовка
Змістових модулів – 3	Спеціальність 013 Початкова освіта	Рік підготовки: 4-й
Загальна кількість годин – 45		Семестр: 7-й
Тижневих годин : практичних –18	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Практичні: 18 год.
самостійної роботи здобувача освіти – 27		Самостійна робота: 27 год.
		Вид контролю: Диференційований залік

1.2. Основні положення

Програма навчальної практики «Перший тиждень дитини в школі» укладена відповідно до ОПП «Початкова освіта», наскрізної програми практики для здобувачів освіти спеціальності 013 Початкова освіта (ОПС «фаховий молодший бакалавр») та спрямована на виконання вимог Законів України: «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту»; Стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 013 Початкова освіта галузі знань 01 Освіта / Педагогіка освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр»; Державного стандарту початкової освіти.

Мета практики: ознайомлення здобувачів фахової передвищої освіти зі своєрідністю періоду адаптації дитини до нових умов протягом першого тижня її перебування в школі.

Завдання практики:

- ознайомлення здобувачів освіти з порядком та методикою проведення свята Знань;
- ознайомлення здобувачів освіти з порядком та методикою формування перших класів;
- ознайомлення здобувачів освіти зі змістом, організацією та особливостями проведення уроків в перші дні навчання;
- розкриття особливостей, змісту і методики освітньої роботи з дітьми у перший тиждень навчання;
- ознайомлення здобувачів освіти з особливостями роботи вчителя початкових класів з батьками першокласників у перший тиждень навчального року;
- формування у здобувачів освіти дослідницьких вмінь, пов'язаних з виявленням рівня готовності першокласників до навчання в школі.

У результаті проходження практики здобувачі освіти повинні **знати:**

- особливості організації вчителем освітнього процесу в першому класі згідно вимог Нової української школи;
- методи діагностики психологічної готовності сучасного першокласника та його адаптації до навчання в школі;
- форми, методи і способи партнерської взаємодії учасників освітнього процесу Нової української школи;

- особливості індивідуалізації та диференціації завдань та вправ для учнів, залежно від рівнів їх навчальних досягнень, труднощів та особливих освітніх потреб;
- особливості формування оцінювати навчальних досягнень молодших школярів;
- специфіку планування та організації виховних занять у початковій школі;
- зміст роботи вчителя початкової школи з батьками дітей у перші дні їх навчання в школі;
- рівень готовності дітей до навчання та їх ставлення до школи;
- методи проведення дослідження, пов'язаного з виявленням рівня готовності першокласників до навчання в школі;
- вікові та індивідуальні особливості дітей учнів першого класу.

- вимоги щодо оформлення звітних матеріалів практики;

вміти:

- спостерігати, аналізувати і виявляти особливості освітньої діяльності вчителя початкової школи у адаптаційний період;
- долучатися до організації освітнього процесу у перший тиждень перебування дитини в школі;
- формувати цілі і завдання педагогічної діяльності, планувати власну професійну діяльність та діяльність учнів;
- організовувати динамічні хвилинки на уроках і рухливі ігри дітей на перервах;
- налагоджувати партнерську взаємодію з усіма учасниками освітнього процесу;
- диференціювати завдання та вправи для учнів, залежно від рівнів їх навчальних досягнень, труднощів та особливих освітніх потреб;
- діагностувати психологічну готовність сучасного першокласника до навчання в школі;
- використовувати діагностичні методики щодо визначення готовності дітей до навчання, їхнє ставлення до школи та аналізувати отримані результати;
- оформляти звітні матеріали практики відповідно вимог.

У результаті проходження практики у здобувачів фахової передвищої освіти мають бути сформовані наступні **компетентності**:

Інтегральна компетентність:

ІК 1. Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності, що вимагає застосування положень і методів психолого-педагогічної науки та характеризується певною невизначеністю умов, а також нести відповідальність за результати своєї діяльності в освітньому процесі.

Загальні компетентності:

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності:

СК1. Здатність до застосування системи психолого-педагогічних знань і умінь, що є базовими для реалізації змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти.

СК2. Здатність до планування, моделювання, конструювання, проектування, організації освітнього процесу в початковій школі.

СК3. Здатність до використання відкритих ресурсів, інформаційно-комунікативних та цифрових технологій в освітньому процесі.

СК4. Здатність дотримуватись вимог нормативно-правових документів, що регламентують організацію освітнього процесу в початковій школі.

СК5. Здатність до організації та проведення педагогічної діагностики учня.

СК6. Здатність визначати мету та завдання освітнього процесу, коригувати його шляхом зіставлення проміжних результатів із запланованими.

СК7. Здатність добирати доцільні методи, засоби і форми навчання відповідно до визначених мети і завдань уроку, іншої форми навчання з урахуванням специфіки змісту навчального матеріалу та індивідуальних особливостей учнів.

СК9. Здатність до відстеження динаміки та забезпечення підтримки особистісного розвитку дитини в освітньому процесі.

СК10. Здатність до активного залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

СК11. Здатність до роботи в команді з профільними фахівцями для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

СК12.Здатність до організації здоров'язбережувального, безпечного, розвивального, інклюзивного освітнього середовища.

СК13. Здатність усвідомлювати особисті відчуття і почуття, управляти власними емоційними станами.

СК14. Здатність до усвідомлення потреби в саморозвитку з метою набуття додаткових професійних компетентностей.

Програмні результати навчання:

РН1. Використовувати фахову літературу та інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі початкової школи.

РН2.Дотримуватися нормативно-правових документів, що регламентують організацію освітнього процесу в початковій школі.

РН3.Планувати роботу вчителя, а саме здійснювати: календарно-тематичне планування змісту освітніх галузей, поурочне планування, планування виховної роботи, планування професійного саморозвитку вчителя.

РН4.Здійснювати педагогічну діагностику молодшого школяра.

РН5. Розуміти сутність, принципи, зміст, методи, форми та організацію процесу навчання, виховання і розвитку молодших школярів.

РН6. Використовувати в освітньому процесі методики та систему теоретичних знань з освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти.

РН8.Забезпечувати підтримку особистісного розвитку дитини в освітньому процесі.

РН9. Залучати батьків до освітнього процесу в початковій школі на засадах партнерства.

РН10.Взаємодіяти з колегами, профільними фахівцями та іншими учасниками освітнього процесу початкової школи.

РН11.Створювати безпечні, психологічно комфортні умови освітнього процесу, використовувати прийоми попередження та протидії булінгу, надавати домедичну допомогу.

РН13.Створювати здоров'язбережувальне освітнє середовище, зорієнтоване на особистісний розвиток молодших школярів.

РН14.Враховувати при створенні освітнього середовища індивідуальні потреби учнів.

РН15.Розуміти мету, систему цінностей та завдання професійної діяльності вчителя, та усвідомлювати свою роль (місію) як педагога початкової освіти.

1.3. Структура навчальної практики

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		
		Всього	У тому числі	
			Практичні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Організаційно-методична робота				
1	Настановча конференція. Повідомлення здобувачам освіти програми практики, визначення завдань. Інструктаж з безпеки життєдіяльності та охорони праці.	5	2	3
Змістовий модуль модуль 2. Освітня діяльність				
2	Знайомство з ЗЗСО. Особливості функціонування закладу загальної середньої освіти. Організація спостереження здобувачів освіти за проведенням першого дня учнів у школі. Надання допомоги вчителю у проведенні першого дня: участь у святі; прийом дітей; ознайомлення з порядком та методикою комплектування перших класів. Аналіз першого уроку.	6	2	4
3	Спостереження за проведенням ранкової зустрічі. Спостереження за уроками та їх аналіз. Робота вчителя з батьками. Підготовка класу до уроків.	8	4	4
4	Допомога вчителю в організації освітнього процесу. Прийом дітей, підготовка класу до уроків. Виготовлення наочних посібників, дидактичного та роздаткового матеріал за завданням учителя. Проведення бесіди з батьками дітей.	6	2	4

5	Проведення фізкультхвилинок, рухливих ігор.	6	2	4
6	Спостереження за роботою окремих учнів. Індивідуальна робота з учнями. Виконання завдань з виявлення рівня готовності учнів до школи. Складання психолого-педагогічної характеристики учня. Індивідуальна робота з учнем, про якого складається психолого-педагогічна характеристика. Аналіз рівня готовності першокласників до школи.	6	2	4
Змістовий модуль 3. Підведення підсумків практики				
7	Аналіз результатів проходження практики. Оформлення документації практики. Написання звіту.	6	2	4
8	Підсумкова конференція. Залік	2	2	
Всього		45	18	27

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ «ПЕРШИЙ ТИЖДЕНЬ ДИТИНИ В ШКОЛІ»

2.1.Рекомендації щодо організації практики

Навчальна практика «Перший тиждень дитини в школі» проводиться відповідно до графіку освітнього процесу спеціальності 013 Початкова освіта упродовж першого тижня навчання в VII семестрі в перших класах закладів загальної середньої освіти.

Здобувачі освіти розподіляються на підгрупи. Кожна підгрупа закріплюється за одним із перших класів, де вони виконують завдання, передбачені програмою практики. Розподіл здобувачів освіти проводиться завідувачем навчально-виробничої практики.

У процесі практики здобувачі освіти виступають у ролі спостерігачів і помічників учителів перших класів упродовж п'яти робочих днів.

Початковий етап навчальної практики передбачає ознайомлення здобувачів освіти з метою і завданнями практики, звітною документацією, проведення інструктажу з безпеки життєдіяльності, охорони праці та цивільного захисту під час проходження практики, ознайомлення здобувачів освіти із базою практики, складання календарний графік спостереження за діяльністю вчителя початкових класів.

Основний етап – проходження практики в 1 класі.

Заключний етап – підсумкова конференція: звіт та оцінювання результатів проходження практики.

Для організації та проведення практики призначаються: керівник практики від циклової комісії, керівник від бази практики. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням в фаховому здійснює завідувач навчально-виробничої практики. Бази практик в особі їх перших керівників разом з фаховим коледжем несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики здобувачів освіти.

Обов'язки суб'єктів практики

Завідувач навчально-виробничої практики:

- ✓ підбирає ЗЗСО для проведення практики та здійснює розподіл здобувачів освіти;
- ✓ забезпечує проведення усіх організаційних заходів у фаховому коледжі перед початком проведення практики;
- ✓ готує проект наказу про практику;
- ✓ разом із керівником (методистом) практики від коледжу проводить інструктаж зі здобувачами освіти про порядок проходження практики, безпеки життєдіяльності, охорони праці та цивільного захисту перед початком практики;
- ✓ організовує та проводить настановчу і підсумкову конференції з практики;
- ✓ забезпечує здобувачів освіти необхідними документами (направлення на практику, щоденник практики);
- ✓ контролює роботу керівників (методистів) практики від коледжу.

Керівник(методисти) практики від коледжу:

- ✓ бере участь у настановчій та підсумковій конференціях із практики;
- ✓ разом із здобувачами освіти протягом усього тижня відвідує ранкові зустрічі, уроки та виховні заходи у першому класі, організовують їхнє щоденне обговорення та аналіз;
- ✓ надає допомогу здобувачам освіти у виконанні завдань з практики;
- ✓ контролює своєчасне і якісне ведення здобувачами освіти звітної документації з практики, перевіряють та аналізують її;
- ✓ за результатами підсумкової конференції, виставляє підсумкову оцінку у журнал обліку практики академічної групи, заліково-екзаменаційну відомість, індивідуальний навчальний план (залікову книжку) здобувача освіти;
- ✓ складає звіт про підсумки практики.

Керівник практики від бази практики (вчитель початкових класів):

- ✓ надає консультації, допомогу здобувачам освіти у виконанні ними завдань з практики;
- ✓ разом із здобувачами освіти та керівником практики від коледжу щоденно аналізує свою освітню роботу з першокласниками.

Здобувач освіти-практикант зобов'язаний:

- ✓ брати участь у також настановчій конференції по практиці;

- ✓ сумлінно виконувати покладені на нього обов'язки практиканта;
- ✓ дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці, цивільного захисту та внутрішнього трудового розпорядку бази практики;
- ✓ виконувати розпорядження адміністрації ЗЗСО та керівників практики;
- ✓ здійснити педагогічний аналіз програм, підручників, обладнання і навчальних кабінетів;
- ✓ спостерігати та аналізувати урочну та позаурочну роботу вчителя;
- ✓ надавати допомогу вчителю в організації освітнього процесу, у виготовленні наочності;
- ✓ проводити дослідження з метою психолого-педагогічного вивчення рівня готовності учнів до школи;
- ✓ організовувати різноманітні додаткові заняття (індивідуальні та групові заняття, консультації та співбесіди);
- ✓ здійснити психолого-педагогічне вивчення колективу класу;
- ✓ скласти психолого-педагогічну характеристику учня;
- ✓ проводити індивідуальну роботу з учнями та їхніми батьками;
- ✓ застосовувати різні форми спільної діяльності учнів класу, їхнього міжособистісного спілкування заради створення соціально-виховного середовища довіри, поваги для об'єднання учнів у колектив;
- ✓ бути дисциплінованим, організованим, мати належний зовнішній вигляд;
- ✓ систематично вести щоденник практики за встановленою формою;
- ✓ скласти письмовий звіт про проходження практики, підготувати іншу документтацію, необхідну під час захисту практики;
- ✓ у визначений термін подати керівнику практики звіт про результати виконаних робіт за програмою практики;
- ✓ нести відповідальність за виконану роботу, своєчасно скласти залік з практики.

2.2. Рекомендації щодо змісту практики

1. Ознайомлення з освітнім середовищем в 1 класі.
2. Ознайомлення з календарно-тематичним планом роботи вчителя, планом виховної роботи, із планами-конспектами уроків перших тижнів, іншою документацією.
3. Бесіда з учителем про порядок комплектування класів, їх запису, перше знайомство з ними, принципи розподілу учнів, розміщення учнів у класі залежно від їх зросту, особливостей зору, слуху.
4. Спостереження й аналіз зустрічі вчителя з учнями (Свято знань, перший урок).
5. Спостереження ранкових зустрічей, усіх уроків, виховних заходів перших днів навчання першокласників, проведення їх аналізу.
6. Ознайомлення із методикою застосування вчителем новітніх технологій в адаптаційний період на основі спостереження за уроками.
7. Організація дозвілля учнів під час перерв (фізкультхвилинок, динамічних пауз).
8. Допомога вчителю у роботі з першокласниками (підготовка учнів до уроку, вибір потрібного навчального приладдя та інші).
9. Дослідження адаптації першокласників до навчання в умовах школи (емоційне ставлення до процесу навчання в школі, визначення сформованості внутрішньої позиції школяра, пізнавальної активності).
10. Вивчення вікових та індивідуальних особливостей першокласника. Збір матеріалів для написання характеристик на одного з учнів класу.
11. Проведення індивідуальних і групових бесід з першокласниками.
12. Оформлення матеріалів практики.
13. Підготовка до підсумкової конференції.

2.3. Рекомендації щодо виконання завдань практики

Завдання 1.

Ознайомлення зі змістом і організацією підготовчої роботи вчителя початкових класів з дітьми у перший тиждень навчальних занять у школі

Мета: ознайомлення здобувачів освіти зі змістом та організацією роботи вчителя з першокласниками у перший тиждень навчальних занять в школі.

Виконання завдання. При виконанні цих завдань практики здобувачам освіти варто звернути увагу на наступні питання:

- ✓ Чи здійснює вчитель початкових класів планування навчально-виховної роботи з дітьми на першому тижні навчальних занять у школі? Які навчальні заняття і виховні заходи плануються вчителем? За якими предметами навчального плану першого класу планується проведення уроків?
- ✓ Як вчитель проводить адаптацію дітей до нових умов і середовища?
- ✓ Які наочні посібники і дидактичні матеріали завчасно готуються вчителем початкових класів для роботи з дітьми у перший тиждень навчальних занять у школі?
- ✓ Який склад класу? Хто із дітей до школи виховувався у родині, а хто – у дошкільних навчальних закладах?
- ✓ Яку роботу планує вчитель початкових класів з батьками першокласників?

Завдання 2.

Підготовка і проведення першого дня навчальних занять з першокласниками

Мета: ознайомлення практикантів з особливостями і труднощами організації першого дня занять з першокласниками

Виконання завдання. При виконанні цих завдань педагогічної практики здобувачам освіти варто звернути увагу на наступні питання:

- ✓ Які особливості проведення першого уроку?
- ✓ Як пройшов перший день занять з першокласниками?
- ✓ Чи проявляють діти на уроках і перервах організованість і дисциплінованість?

- ✓ З якими правилами і нормами шкільного життя ознайомив дітей вчитель початкових класів?
- ✓ Як швидко вчитель початкових класів налаштував контакт з дітьми? Як він цього досягнув?
- ✓ Чи вдалося вчителю початкових класів у перший день занять створити емоційно позитивне відношення дітей до навчальної діяльності? Яким чином він цього досягнув?

Завдання 3.

Протоколювання уроків у першому класі та їх психолого-педагогічний аналіз

Мета: вивчення методики підготовки і проведення уроків у першому класі в перший тиждень занять у школі.

Виконання завдання. Відвідуючи уроки у першому класі, студенти щоденно ведуть щоденник, у якому детально записують протоколи спостереження за наступною схемою

Етапи уроку	Зміст і аналіз педагогічної діяльності вчителя	Зміст і аналіз навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зауваження

Під час здійснення психолого-педагогічного аналізу уроку варто звернути увагу на такі питання:

- ✓ Яка структура уроку? Наскільки раціонально розподілено вчителем початкових класів час між окремими його етапами?
- ✓ Які методи навчання використовувались учителем початкових класів? Яка їх педагогічна доцільність?
- ✓ Чи досягнуті заплановані вчителем початкових класів мета і завдання уроку?
- ✓ Яка якість засвоєння учнями першого класу навчального матеріалу? Наскільки ефективно вчитель початкових класів спонукав усіх дітей до мислення? Як розвивались ним інші пізнавальні процеси учнів початкових класів: сприймання, увага, пам'ять, уява?
- ✓ Які педагогічні способи і методичні прийоми використовував вчитель для формування у першокласників пізнавальних інтересів і мотивів?
- ✓ Чи використовувались на уроці колективні форми організації навчальної праці учнів першого класу?

✓ Як забезпечувались позитивні емоції для формування інтересу дітей до навчання? Як емоційність уроку впливала на працездатність першокласників?

✓ Як здійснювалось формування навчальної діяльності учнів першого класу?

✓ 10. Які загальні навчальні уміння і навички були ними здобуті або закріплені на уроці?

✓ 11. Які способи і прийоми виховного впливу на учнів використовувались учителем початкових класів? На формування яких особистісних якостей молодших школярів вони були спрямовані?

Завдання 4.

Визначення готовності дітей до навчання та їхнє ставлення до школи

Мета: формування у здобувачів освіти уміння визначати готовність дітей до навчання та їхнє ставлення до школи.

Виконання завдання. Для визначення готовності дітей до навчання можна використати психологічні тести. За окремими методиками виявляється стан знань учнів, необхідних для вирішення навчальних завдань, висунутих учителем на уроці; визначаються особливості навчальної діяльності першокласників, наявність у дітей звички до охайності та самообслуговування, рівень культури спілкування із дорослими та однолітками, прояв дисциплінованості та організованості учнів на уроках і перервах, знання учнів про правила поведінки в школі.

Завдання 5.

Відвідування і аналіз перших зборів батьків першокласників

Мета: вивчення змісту і методики проведення перших зборів з батьками першокласників.

Виконання завдання. Під час відвідування перших батьківських зборів студенти-практиканти роблять їх протокольний запис, а потім аналізують за наступною схемою:

- ✓ тема і мета батьківських зборів;
- ✓ питання, розглянуті вчителем початкових класів на батьківських зборах;
- ✓ питання, що цікавлять батьків першокласників;
- ✓ чи досягнута вчителем початкових класів мета батьківських зборів.

2.4. Дослідницька складова практики

Дослідницька складова практики «Перший тиждень дитини в школі» має на меті набуття здобувачем здобувачів освіти дослідницької компетентності, яка реалізується у знанні та вмінні практично використовувати діагностичні методики щодо визначення готовності дітей до навчання, їхнє ставлення до школи, аналізувати отримані результати та на їх основі визначати напрям подальшої освітньої діяльності вчителя початкової школи з першокласниками.

Проблема готовності дітей до шкільного навчання передовсім розглядається з точки зору відповідності рівня розвитку дитини вимогам навчальної діяльності. Хибним було б уважати, що готовність до школи полягає тільки в розумовій готовності. Поняття «підготовка дитини до школи» і «готовність до шкільного навчання» це складні, інтегральні і комплексні дефініції, які включають низку рис, якостей, методів та спеціальних методик. Їхньою метою є сформувані у дитини такий комплекс рис та якостей, які допоможуть успішно подолати кризу переходу від гри до шкільного навчання з найменшими ризиками для здоров'я, спілкування, діяльності. Готовність передбачає не тільки наявність певних умінь і навичок, необхідних для навчання в школі, необхідно забезпечити повноцінний розвиток дитини.

Отже, підготовка дітей до школи – задача комплексна, що охоплює всі сфери життя дитини. Це, перш за все, рівні соціально-особистісного, мотиваційного, вольового, інтелектуального, фізичного, фізіологічного розвитку. Всі вони необхідні для успішного засвоєння шкільної програми. При вступі дітей до школи часто виявляється недостатня сформованість якого-небудь компонента психологічної готовності. Недоліки при формуванні одного з рівнів, рано чи пізно тягнуть за собою відставання в розвитку інших сфер і так чи інакше позначаються на успішності навчання.

Схема вивчення готовності першокласника до навчання:

1. Психологічна та соціальна готовність дитини до школи:
 - бажання вчитися в школі;
 - навчальна мотивація;
 - вміння спілкуватися та адекватно поводитися;
 - організованість поведінки.

2. Розвиток функцій:
 - фонематичний слух, артикуляційний апарат;
 - дрібні м'язи рук;
 - просторові орієнтації, координація рухів, спритність;
 - координація в системі «око-рука»
 - об'єм здорового сприймання.
 3. Розвиток пізнавальної діяльності:
 - кругозір знань;
 - розвиток мовлення;
 - розвиток пізнавальної активності, самостійність;
 - сформованість інтелектуальних вмінь;
 - контроль та темп діяльності;
 - навчальні знання, вміння.
 4. Стан здоров'я.
 5. Висновки.
-

2.5. Вимоги до звітної документації

Після завершення основного етапу практики здобувач освіти обробляє зібраний матеріал і оформляє **звітну документацію** :

- 1) щоденник практики;
- 2) письмовий звіт про проходження практики;
- 3) матеріали спостереження та аналізу уроків;
- 4) завдання дослідницького характеру (психолого-педагогічна характеристика на учня, діагностичні матеріали роботи з учнями).

Вимоги щодо оформлення звіту з практики

Звіт має містити відомості про виконання здобувачем освіти програми практики, мати висновки і пропозиції та ін. Звіт повинен містити такі **елементи**:

1. *Зміст проведеної роботи:*
 - характерні особливості запровадження Концепції НУШ (оснащення кабінету, наявність освітніх осередків тощо);
 - аналіз спостереження освітньої діяльності в адаптаційний період (форми, методи, прийоми роботи вчителя);
 - психологічні особливості адаптації дітей до навчання у школі.
2. *Короткий аналіз своєї роботи:*

- чого навчився на практиці (яких знань, умінь і навичок набуто);
- які взаємини склалися з дітьми у класі, педагогічним колективом;
- як змінилися особистісні якості;
- що допомагало у роботі з дітьми;
- яких знань, умінь і навичок не вистачало у роботі з дітьми;
- які виявлено труднощі та прогалини у підготовці до роботи з першокласниками.

3. Висновки і пропозиції щодо вдосконалення організації навчальної практики та підготовки до неї.

Оформлення звіту (див. Додаток 11)

Вимоги до написання психолого-педагогічної характеристики учня першого класу

I. Методика вивчення особистості учня першого класу

1. Вибір учня з метою вивчення його особистості необхідно завершити протягом першого дня педагогічної практики.

2. Учні не повинні знати, що виступають у ролі об'єкта спеціального вивчення. Воно повинно проводитись непомітно, ненав'язливо, тактовно, в атмосфері доброзичливості та поваги до особистості.

3. Вивчення особистості учня необхідно здійснювати цілеспрямовано – за програмою, систематично, різними методами і в різних ситуаціях.

4. Основними методами дослідження є:

- спостереження (у різних ситуаціях);
- аналіз продуктів діяльності (письмових робіт, малюнків, виробів тощо);
- опитування (бесіда, інтерв'ю, анкетування) учнів, учителів, батьків.

5. Дані вивчення особистості учня необхідно регулярно записувати у щоденник з практики.

II. Вимоги до змісту характеристики

1. Характеристика повинна бути написана на основі власного фактичного матеріалу як результат самостійного дослідження.

2. У характеристиці мають бути представлені власні експериментальні дані, одержані за допомогою методів дослідження (анкетування, бесіда, інтерв'ю, тестування тощо).

3. У характеристиці студент-практикант повинен продемонструвати уміння самостійно аналізувати та оцінювати педагогічні факти і явища, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, аргументувати думки і твердження, робити висновки.

4. Психолого-педагогічна характеристика – це фактично творча наукова робота, тому вона передбачає відповідний науковий стиль і вільне оперування психолого-педагогічною термінологією.

5. Вивчення особистості учня – не самоціль, а засіб правильного і ефективного впливу на школярів, тому останній розділ характеристики є найважливішим і найскладнішим. Педагогічні висновки, поради, рекомендації повинні бути конкретними, обґрунтованими і логічно випливати з усіх попередніх розділів характеристики.

III. Вимоги до оформлення характеристики

1. Титульна сторінка оформляється згідно

2. Обсяг характеристики складає 2-3 сторінки (без урахування титульного листа).

3. Текст набирається на аркушах паперу стандартного формату А-4 з використанням шрифтів текстового редактора Times New Roman, кеглем 14, через 1,5 інтервали з дотриманням таких розмірів полів: верхнього і нижнього, лівого – 20 мм; правого – 10 мм; абзацний відступ – 1,27 см.

4. Розділи характеристики повинні бути сформульовані відповідно схеми.

5. Характеристика повинна бути написана грамотно, чітко, послідовно.

Орієнтовна схема характеристик учня першого класу

1. Прізвище, ім'я.

2. Вік, клас.

3. Відомості про здоров'я (виписка з медичної картки).

4. Характеристика сім'ї.

5. Короткі відомості про розвиток у попередні роки.

6. Відомості про успішність; дисциплінованість.

7. Прояв здібностей, нахилів, інтересів.

8. Прояв самостійності, активності, ініціативи.

9. Яскраво виражені моральні якості (доброзичливість, колективізм, почуття власної гідності, гуманність, відповідальність, співчуття тощо).

10. Рівень інтелектуального розвитку; уважність.

11. Особливості темпераменту.

12. Ставлення до зауважень.

13. Реакція на заохочення; реакція на покарання.

14. Характеристика волі, уміння доводити почату справу до кінця.

15. Наполегливість; рішучість.

16. Взаємовідносини із дорослими, товаришами, колективом.

2.6. Форми контролю та критерії оцінювання результатів проходження практики

Поточний контроль здійснюється керівниками практики постійно впродовж усього терміну проходження практики у формі порад, консультацій, пояснень, перевірки якості виконання практичних завдань тощо. Перевірка дає можливість з'ясувати, якими професійними якостями оволодів кожен здобувач освіти, виявити недоліки та окреслити шляхи їх подолання. Важливою формою контролю також є самоконтроль.

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці проходження практики. Практика завершується підсумковою конференцією у формі диференційованого заліку (захист практики). У ході конференції здобувачі освіти звітують про свою роботу під час проходження практики, дають узагальнений аналіз її результатів, обмінюються досвідом у формі презентації перебігу практики, обговорюють причини труднощів та висловлюють пропозиції щодо покращення практичної підготовки здобувачів освіти до майбутньої професійної діяльності. Підсумкова оцінка за результатами проходження практики визначається на основі середньозваженого балу, що складається із суми оцінок, які виставлені керівником практики від коледжу за виконання завдань практики (кожна оцінка множиться на ваговий коефіцієнт, який вказаний у таблиці відповідно до виду діяльності) та за підсумком усного захисту перед комісією основних положень, які входять до програми практики.

Ваговий коефіцієнт – це число (в межах від 0,1 до 1), що відображає ступінь значущості (питому вагу) оцінки окремої складової. Середньозважений бал здобувача-практиканта – це підсумкова оцінка за практику виставляється у відомості обліку успішності за двома шкалами оцінювання: національною і шкалою ECTS

Розподіл вагових коефіцієнтів за видами діяльності

№ з/п	Види діяльності здобувача - практиканта	Вагові коефіцієнти
1.	Теоретична підготовка до організації та проведення практики. Виконання індивідуальних робіт	0,6
2.	Оформлення, своєчасне подання звітної документації керівнику практики від коледжу	0,2
3.	Захист звіту здобувача освіти про проходження практики	0,2
$\sum k_i=1$		

Критерії оцінювання компетентності здобувачів освіти

Оцінка	Рівень компетентності
«відмінно» 90-100 (А)	здобувач освіти повністю виконав програму практики; самостійно проводить спостереження та аналіз роботи вчителя, адаптаційні та рухливі ігри, фізкультхвилинки з учнями; доцільно й правильно підбирає методики діагностики готовності дитини до навчання в школі; обирає способи організації діяльності дитячої спільноти і окремих учнів під час перерв; володіє організаторськими здібностями, уміннями використовувати в роботі досвід педагогів-новаторів; уміє розробити план-конспект ранкової зустрічі, уроку в перший тиждень перебування дитини в школі, виготовити відповідну наочність та підібрати дидактичний матеріал; скласти програму спостереження, використовувати психолого-педагогічні методики для вивчення особливостей учня; провести обґрунтований

	аналіз отриманих результатів. У виконанні виховних завдань здобувач освіти проявляє глибину, науковість, обґрунтованість, доказовість. Представлений звіт за структурою, обсягом і змістом відповідає вимогам програми практики. Основні положення звіту глибоко обґрунтовані, логічні. Висока старанність у виконанні, бездоганне зовнішнє оформлення. Захист звіту впевнений і аргументований.
«добре» 82-89 (В) 75-81 (С)	здобувач освіти повністю виконав програму практики; здобувач освіти не завжди проявляє самостійність при підготовці, проведенні та аналізі освітньої роботи з учнями, але при допомозі методиста отримує добрі результати. Психолого-педагогічна характеристика учня, складена ним, недостатньо глибока, обґрунтована, наукова. Здобувач освіти зустрічається з труднощами при виборі методик дослідження адаптації та готовності школярів до школи, форм, методів, прийомів навчальної та виховної роботи з першокласниками, але сумлінно відвідує практику, прислухається до зауважень, рекомендацій методиста й намагається уникнути недоліків у подальшій роботі. Звіт за структурою, обсягом і змістом відповідає вимогам. Основні положення звіту достатньо обґрунтовані, незначне порушення послідовності. Достатня старанність у виконанні, добре зовнішнє оформлення. Захист звіту аргументований, але з деякими неточностями.
«задовільно» 69-74 (D) 60-68 (E)	здобувач освіти повністю виконав програму практики; здобувач освіти поверхово визначає мету і завдання навчальних занять, погано аналізує вибір методів, прийомів та форм роботи вчителя з першокласниками, допускає грубі помилки у проведенні організаційно-виховних заходів з дітьми, не враховує індивідуальні особливості учнів, класу, не

	проявляє ініціативу в ході практики. Психолого-педагогічну характеристику учня першого класу здійснює на низькому та поверховому рівні. Важко встановлює контакт з учнями, взаємини носять офіційно-формальний характер. Основні положення звіту недостатньо обґрунтовані з порушенням послідовності. Посередня старанність у виконанні, зовнішнє оформлення задовільне. Захист звіту із значними помилками
«незадовільно» 35-59 (FX) 1-34 (F)	здобувач освіти частково виконав програму практики; погано володіє теорією і методикою організації освітньої роботи з дітьми у першому класі, відсутні психолого-педагогічні знання про учнів шестирічного віку. При цьому здобувач освіти не вміє здійснювати аналіз роботи вчителя, проявляє низький рівень активності. Пропускає частину практики, не виконав індивідуальні завдання. Звіт не відповідає вимогам програми практики, має значні неточності за структурою і змістом. Основні положення звіту недостатньо обґрунтовані з порушенням послідовності. Посередня старанність у виконанні, зовнішнє оформлення незадовільне. Захист звіту з великими помилками і прогалинами.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правові акти

1. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>
2. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Закон України «Про фахову передвищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text>
4. Концепція «Нова українська школа». URL: <https://imzo.gov.ua/osvita/nush/>

Основна література

1. Войтович О.Г., Дзедзіц Н.Б. Перші дні дитини в школі: методичний посібник по педагогічній практиці. Чортків, 1998. 33 с.
2. Готовність дитини до навчання / упоряд. С.Д. Максименко, К.С. Максименко, О.П. Главник. Київ : Мікрос-СВС, 2003. 94 с.
3. Діагностика готовності дітей до школи / упоряд. О. Дєдов. Хотин, 2014. 194 с.
4. Іванчук М.Г., Романюк С.З. Перші кроки в країну знань: навчально-методичний посібник з педагогічної практики «Перші дні дитини в школі» для студентів педагогічного факультету–спеціальність «Початкове навчання». Чернівці: Букрек, 2002. 145 с.
5. Нова українська школа: поради для вчителя / під заг. ред. Н. М. Бібік Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
6. Організація педагогічної практики в кредитно-модульній системі навчання / уклад.: М. І. Соловей, С. Ю. Ніколаєва, Є. С. Спіцин та ін. Київ : Ленвіт, 2006. 106 с.
7. Розлуцька Г.М. Організація і керівництво виробничою педагогічною практикою «Перші дні дитини в школі» : навчально-методичний посібник : Автор-упорядник: Розлуцька Г.М. Ужгород : «Говерла». 2020. 62 с.

Допоміжна література

1. Бабіченко Н. Ю., Нечипоренко О. А., Хівренко С. М.. Ранкові зустрічі. 1 клас. Харків : Вид. група «Основа», 2018. 143 с.
2. Баранова Н., Коцур Н. Майстер-клас «Ранкові зустрічі». Початкова школа. 2017. № 11. С. 57–58
3. Беляєва О. Успішна адаптація першокласників до школи : тренінгове заняття. Класному керівнику. 2010. №9. С.52-53.

4. Брикунець Л. Готовність дитини до навчання у школі. *Відкритий урок: розробки, технології, досвід*. 2012. № 12. С. 32-34.
5. Булахова Л., Жук Г. Особливості проведення «Ранкових зустрічей». *Початкова школа*. 2018. № 5. С. 55–56
6. Василенко О. М. Соціально-педагогічні умови адаптації молодших школярів з особливими освітніми потребами до навчання в загальноосвітній школі. *Теоретико-методологічні засади впровадження інклюзії в закладах освіти*: монографія. Київ : Університет «Україна», 2019. С. 419-460.
7. Гарькавець С. О., Волченко Л. П. Спілкування в педагогічному процесі : навчальний посібник. Житомир : ТОВ «Видавничий дім «Бук-Друк», 2021, 100 с.
8. Грудницька Н. П. Методика проведення ранкової зустрічі за програмою Крок за кроком. *Таврійський вісник освіти*. 2015. №. 1. С. 108-115.
9. Кисла О. Ф., Кулажко М. А. Особливості адаптації дітей молодшого шкільного віку до умов освітньо-виховного простору. *Інноваційна педагогіка*. 2019. Вип.15. Т.1. С. 101-104.
10. Ключові аспекти організації освітньої діяльності в умовах воєнного стану: методичні рекомендації / за заг. ред. Г. О. Щербиніної. Краматорськ: Донецький облППО, 2022. 20 с.
11. Комарова В. Адаптація молодших школярів до навчального процесу. *Початкова школа*. 2010. № 8. С. 60.
12. Коровіна О. Адаптація до навчального процесу учнів 6-річного віку. *Початкова школа*. 2013. № 8. С. 46–47.
13. Короткий термінологічний словник з основ педагогіки і полікультурної освіти (для вчителів шкіл з навчанням мовами нацменшин) / за заг. ред. І.В. Козубовської, Г.М. Розлуцької. Ужгород, 2018. 200 с.
14. Крупник Г.А. Особливості психологічного супроводу адаптації першокласників до навчального процесу. *Таврійський вісник освіти*. 2014. № 2. С. 251-257.
15. Лавренчук Г. М., Анікіна Н. А. Перші дні дитини в школі. *Початкове навчання та виховання*. 2015. № 16/18. С. 15–42.
16. Лемешева Т. Є., Подавільнікова І. М. Етапи соціалізації дитини: підготовка до школи та адаптація першокласників. *Таврійський вісник освіти*. 2013. № 4. - С. 270-277.
17. Лиженко В.І. Ранкові зустрічі. Лайфхаки для вчителя НУШ. 1 клас. 1 семестр. Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 96 с.

18.Машкіна Л.А. Педагогічна практика у системі ступеневої підготовки вчителів початкових класів: програма та методичні рекомендації щодо її реалізації. Хмельницький: Вид. ХГПІ, 2006.52 с.

19.Нова українська школа: порадник для вчителя / за ред. Н.М. Бібік. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.

20.Новицька Є. О., Новицька С. М. Ранкові зустрічі: особливості проведення в початковій ланці. *Нова українська школа в умовах викликів сучасності*: зб. тез доповідей І Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Маріуполь, 11 квітня 2019 року. С. 104-106.

21.Організація діяльності закладів освіти в умовах воєнного стану. Порадник III. З досвіду роботи освітян міста Києва : навч.-метод. посіб./ Упоряд.: Фіданян О.Г., Войцехівський М.Ф., Івашнюва С.В. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2022. 600 с.

22.Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, наказ Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 року № 93 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства № 351 (0351281-94 від 20.12.94). *Інформаційний збірник Міністерства освіти України*. 1993. № 17- 18. С. 16 – 30.

23.Порадник з питань організації освітнього процесу в початкових класах закладів загальної середньої освіти: матеріали інструктивно-методичної наради «Початкова освіта в нових реаліях: досвід, ризики та перспективи». Ужгород, ЗІППО, 2022. 81 с.

24.Розлуцька Г.М., Сокол М.О. Ранкові зустрічі як засіб формування полікультурного виховання молодших школярів. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія»* Мукачево. 2020. Вип 1 (11). С. 163-166.

25.Рудчик, Т. Будуймо разом храм життя дитини : батьківські збори. *Учитель початкової школи*. 2018. №2. С.26-29.

26.Спірке О. Адаптація до школи. *Відкритий урок: розробки, технології, досвід*. 2010. № 11. С. 73-75.

27.Тлумачний словник освітянських термінів / Державна установа «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти», 2022. 50 с.

28.Харченко Н., Кишмар В. (2021). Особливості сімейного виховання в період адаптації дитини до школи. *Психологічний журнал*, 2021. Вип. 6. С. 62-67.

29.Хома О.М. , Гудачок Г. Ю. Особливості проведення ранкових зустрічей в першому класі. *Освіта і формування*

конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: зб. тез доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (м.Мукачево, 25-26 жовтня 2018 року). Мукачево : МДУ, 2018. С.112-114.

30.Шищенко В. О., Вельможна Я. Є. (2022). Підготовка майбутніх учителів до адаптації першокласників НУШ. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*, 2022. № 8(346). Ч.2. С. 177–184.

31.Шулдик Г.О., Шулдик В.І. Педагогічна практика: навч. посіб. Київ: Науковий світ, 2000. 143 с.

32.Циба В. Труднощі навчання першокласника у школі: Психологічний тренінг для вчителів початкових класів. *Психолог*. 2011. №32. С.9-13.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського URL: www.dnpb.gov.ua/

2. Інститут модернізації змісту освіти України. URL: <https://imzo.gov.ua/pro-imzo/>

3. Методичні рекомендації щодо формувального оцінювання учнів 1 класу. URL:: <https://mon.gov.ua/.../u-mon-pidgotuvali-novumodel-ociny>

4. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

ДОДАТКИ

Додаток 1

Правила оформлення щоденника практики

1. Записи в щоденнику ведуться кожного дня. Щоденник заповнюється акуратно, записи ведуться одним кольором, розбірливим почерком, виправлення не допускаються. Правильність оформлення щоденника перевіряється та підписується безпосередньо керівником практики від фахового коледжу.

2. У щоденнику повинні бути вказані прізвища, ім'я, по батькові керівників практики, всі підписи та печатки бази практики, дата прибуття і вибуття здобувача освіти-практиканта (друга сторінка щоденника).

3. У розділі «Календарний графік проходження практики» зазначаються виконані та оцінені фахові завдання, що передбачені робочою програмою практики.

4. У розділі «Робочі записи під час практики» ведуться записи щодо проведення роботи за кожний день практики. Дата першого запису у щоденнику повинна співпадати з першим днем практики, дата останнього запису співпадає з останнім днем практики.

5. За правильність і грамотність оформлення щоденника відповідальність несе здобувач освіти-практикант.

Список учнів класу

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові учня	Число, місяць, рік народження	Повних років
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			

Організація освітнього середовища

Навчальні осередки	Характеристика
1. Навчально-пізнавальної діяльності (з партами/столами)	
2. Змінні тематичні осередки (дошки/фліп-чарти/стенди для діаграм з ключовими ідеями)	
3. Ігри (настільні ігри, інвентар для рухливих ігор)	
4. Художньо-творчої діяльності (полички для зберігання приладдя та стенд для змінної виставки дитячих робіт)	
5. Куточок живої природи для проведення дослідів	
6. Відпочинку (з килимом для сидіння та гри, стільцями, кріслами-пуфами, подушками з м'яким покриттям)	
7. Дитяча класна бібліотечка	
8. Осередок вчителя (стіл, стілець, комп'ютер, полиці/ящики, шафи для зберігання дидактичного матеріалу тощо)	
9. Організація у школі безпечного освітнього середовища в умовах карантинних обмежень	

Аналіз ранкової зустрічі

Складові	Характеристика
Створення спільноти в класі (Створення взаємин між дітьми і дорослими у класі, інтерактивність і невимушеність атмосфери тощо)	
Розвиток навичок спілкування (Висловлювати свої думки так, щоб вони були зрозумілими іншим. Уважно слухати, коли говорять інші. Вирішувати проблеми за допомогою слів. Ділитися своїми думками та ідеями з іншими)	
Розвиток соціальних навичок (Краще ставлення до школи й навчання. Більша довіра та повага до вчителя. Вищий рівень мотивації до навчання. Глибше відчуття власної гідності. Відповідні соціальні стосунки та поведінка. Збільшення турботи про інших. Більша відданість демократичним цінностям. Кращі навички вирішення конфліктів)	
Розвиток академічних навичок (Розширення словникового запасу. Уміння досліджувати, аналізувати й оцінювати навчальний матеріал. Уміння відповідати на запитання. Уміння використовувати нову інформацію)	
Створення у класі позитивного настрою (Атмосфери довіри. Відчуття приналежності до спільноти. Учасі у прийнятті рішень. Вільного від критики ставлення вчителя. Справедливості й неупередженого ставлення)	
Розвиток демократичних цінностей (Інклюзія. Активна участь. Критичне мислення. Толерантність і прийняття. Самостійне мислення. Відкритість. Власна та соціальна відповідальність)	

Спостереження та аналіз уроку

Дата

Предмет (урок)

Тема

Мета

Обладнання

1. Яка структура уроку? Наскільки раціонально розподілено вчителем початкових класів час між окремими його етапами?
2. Які методи навчання використовувались учителем початкових класів? Яка їх педагогічна доцільність?
3. Чи досягнуті заплановані вчителем початкових класів мета і завдання уроку?
4. Яка якість засвоєння учнями першого класу навчального матеріалу?
5. Наскільки ефективно вчитель початкових класів спонукав усіх дітей до мислення? Як розвивались ним інші пізнавальні процеси учнів початкових класів: сприймання, увага, пам'ять, уява?
6. Які педагогічні способи і методичні прийоми використовував вчитель для формування у першокласників пізнавальних інтересів і мотивів?
7. Чи використовувались на уроці колективні форми організації навчальної праці учнів першого класу?
8. Як забезпечувались позитивні емоції для формування інтересу дітей до навчання? Як емоційність уроку впливала на працездатність першокласників?
9. Які загальні навчальні уміння і навички були ними здобуті або закріплені на уроці?
10. Які способи і прийоми виховного впливу на учнів використовувались учителем початкових класів? На формування яких особистісних якостей молодших школярів вони були спрямовані?

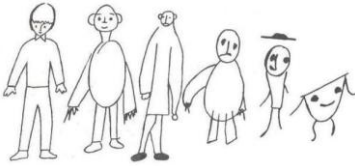
Взаємодія вчителя і вихователя групи продовженого дня

1. Скільки учнів відвідує групу продовженого дня?
2. Як комплектується група продовженого дня (з учнів одного класу, паралельних класів)?
3. Чи створено відповідні умови для учнів перших класів (необхідне відзначити)?
 - ✓ організації гарячого харчування;
 - ✓ облаштування кімнат для відпочинку (сну);
 - ✓ облаштування приміщень для організації рухливих ігор (щонайменше одного на паралель класів);
 - ✓ обладнання відокремлених туалетів (вбиралень);
 - ✓ обладнання відокремлених гардеробів з обов'язковим виділенням секцій для кожного класу.
4. Які режимні моменти включає перебування учнів у групі продовженого дня (зазначте час їх проведення)?
5. Вкажіть, які форми взаємодії між учителем і вихователем ГПД використовуються у роботі з учнями першого класу
6. Які з них є найбільш дієвими?

**Взаємодія вчителя-класовода
з асистентом вчителя в інклюзивному класі**

1. Яку допомогу надає асистент вчителя в організації освітнього процесу в інклюзивному класі?
2. Яку допомогу надає асистент вчителя учневі з особливими освітніми потребами в організації робочого місця? Як це впливає на ефективність проведення уроків вчителем-класоводом?
3. Які методики використовує асистент вчителя для вивчення індивідуальних особливостей учня з особливими освітніми потребами? Які саме особливості вони допомагають виявити?
4. Яку документацію веде асистент вчителя?
5. Вкажіть, які форми взаємодії між учителем-класоводом і асистентом вчителя використовуються у роботі з учнями першого класу?
6. Які з них є найбільш дієвими?

ТЕСТ КЕРНА- ЙРАСИКА (діагностик а готовності до школи)



Тест виявляє загальний рівень психічного розвитку, рівень розвитку мислення, вміння слухати, виконувати завдання за зразком, довільність психічної діяльності.

Тест складається з 4-х частин:

- тест —Малюнок людини (чоловічої фігури);
- копіювання фрази з письмових букв;
- змальовування точок.

Тест “Малюнок людини”

Завдання. —Тут (показується де) намалюй людину, як ти вмієш. Під час малювання неприпустимо поправляти дитину (—ти забув намалювати вуха!), дорослий мовчки спостерігає.

Оцінювання

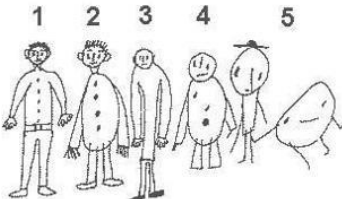
1 бал: намальована чоловіча постать (елементи чоловічого одягу), є голова, тулуб, кінцівки; голова з тулубом з'єднується шиєю, вона не повинна бути більшою за тулуб; голова менша за тулуб, на голові – волосся, можливий головний убір, вуха; на обличчі – очі, ніс, рот; руки мають кисті з п'ятьма пальцями; ноги відігнуті (тобто є ступня або черевик); фігура намальована синтетичним способом (контур цільний, ноги і руки ніби ростуть з тулуба, а не прикріплені до нього).

2 бали: виконання всіх вимог, крім синтетичного способу малювання, або якщо присутній синтетичний спосіб, але не намальовані 3 деталі: шия, волосся, пальці; обличчя повністю є промальованим.

3 бали: фігура має голову, тулуб, кінцівки (руки і ноги намальовані двома лініями); можуть бути відсутніми: шия, вуха, волосся, одяг, пальці на руках, ступні на ногах.

4 бали: примітивний малюнок з головою і тулубом, руки і ноги не промальовані, можуть бути у вигляді однієї лінії.

5 балів: відсутність чіткого зображення тулуба, немає кінцівок; каракулі.



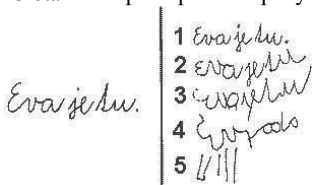
Копіювання фрази з письмових букв

Завдання. —Подивися, тут щось написано. Спробуй переписати так само тут (показати нижче написаної фрази), як зможеш.

На аркуші напишіть фразу великими літерами, перша буква – велика: Він їв суп.

Оцінювання

- **1 бал:** добре і повністю скопійований зразок; букви можуть бути трохи більшими ніж у зразку, але не в 2 рази; перша літера – велика; фраза складається з трьох слів, їх розташування на аркуші горизонтальне (можливо невелике відхилення від горизонталі).
- **2 бали:** зразок скопійовано розбірливо; розмір букв і горизонтальне положення не враховується (літери можуть бути більші, рядок може йти вгору або вниз).
- **3 бали:** напис розбитий на три частини, можна зрозуміти хоча б 4 літери.
- **4 бали:** зі зразком збігаються хоча б 2 літери, розрізняється рядок.
- **5 балів:** нерозбірливі каракулі, черкання.



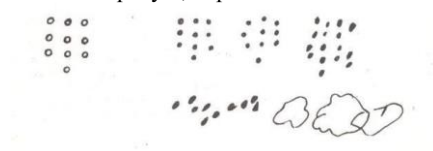
Змальовування точок

Завдання. —Тут намальовані точки. Спробуй намалювати поруч такі ж!

У зразку 10 точок знаходяться на рівній відстані одна від одної по вертикалі і по горизонталі.

Оцінювання

- 1 бал:** точне копіювання зразка, допускаються невеликі відхилення від рядка або стовпця, зменшення малюнка, неприпустиме збільшення.
- 2 бали:** кількість і розташування точок відповідають зразку, допускається відхилення до трьох точок на половину відстані між ними; точки можуть бути замінені кружечками.
- 3 бали:** малюнок у цілому відповідає зразку, по висоті або ширині не перевищує його більше, ніж у 2 рази; число точок може не відповідати зразку, але їх не повинно бути більше 20 і менше 7; допустимо розворот малюнка навіть на 180 градусів.
- 4 бали:** малюнок складається з точок, але не відповідає зразку.
- 5 балів:** каракулі, черкання.



Після оцінки кожного завдання всі бали сумуються. Якщо дитина набрала в сумі за всіма трьома завданнями:

- **3-6 балів – у неї високий рівень готовності до школи;**
- **7-12 балів – середній рівень;**
- **13 -15 балів – низький рівень готовності, дитина потребує додаткового обстеження інтелекту та психічного розвитку.**

Методика діагностики фізіологічної готовності до школи (тест адаптовано О. Дедовим)

Обладнання: аркуш паперу й олівець або ручка.

Інструкція. Посадіть дитину за стіл, покладіть перед нею аркуш паперу й попросіть покласти руки так, щоб на аркуші вільно розмістилися обидві долоні з розведеними пальцями. Після цього обведіть кисті рук дитини олівцем або ручкою. Дитина, звичайно ж, захоче подивитися, що з цього вийшло. Дозвольте це їй зробити, але потім попросіть знову покласти руки на аркуш паперу так, щоб вони співпали з контуром. Після цього поясніть завдання: «Зараз ми з тобою пограємось. Я буду показувати тобі пальчики на твоїй руці, а ти будеш піднімати тільки той пальчик, на який я вказую. Інші пальчики піднімати не треба». Переконавшись, що дитина правильно зрозуміла завдання, починайте тестування. В довільному порядку вказуйте дитині палець, який вона має підняти, торкаючись до пальця олівцем: «Цей пальчик. Тепер цей...». Починати треба з правої руки. Для того щоб виключити вгадування, вказувати пальці необхідно у такій послідовності: 5 – 1 – 2 – 4 – 3 (1 – великий палець, 5 – мізинець). Потім дослідження проводиться на лівій руці, потім знову на правій і на лівій. Таким чином, проба проводиться для кожної руки двічі. Під час виконання «потрібного» руху певного пальця можуть проявлятися «непотрібні» рухи інших пальців. Це відбувається мимовільно. Сама дитина намагається підняти тільки один палець. Ці «зайві» рухи називають синкінезіями. Синкенезії є результатом недостатньої диференціаційованості рухів, коли під час виконання певної дії включаються додаткові м'язи, які не потрібно для її виконання. Зайві рухи інших пальців помічають стрілками (від «потрібного» до «непотрібного» пальця).

Оцінювання результатів:

- 1) підраховують середню з двох проб кількість синкенезій на кожній руці. Для цього рахують кількість стрілочок для кожної руки й ділять отримане число на 2; у нашому прикладі права рука: $6/2=3$; ліве рука: $8/2=4$;
- 2) отримані результати для кожної руки додають: $3+4=7$. Що можна сказати про дитину за результатами цього тесту? При виконанні завдання кількість синкенезій на лівій руці більша, ніж на правій, отже, для правої руки диференціація рухової системи розвинена краще. Під час письма права рука буде ведучою. Загальна кількість синкенезій на обох руках дорівнює 7, для шестирічної дитини вищий за норму, а для семирічної – нижчий за норму. У цілому можна сказати: чим молодша дитина, тим важче їй виконувати дії, що потребують координації й точності рухів пальців та кистей рук.

Характеристика учня першого класу

1. Титульна сторінка:

Психолого-педагогічна характеристика
особистості учня (учениці) ... класу
ЗЗСО № ... м. Мукачева

_____,
(прізвище та ім'я, по батькові)

складена здобувачем фахової передвищої освіти IV курсу групи ____
спеціальності 013 Початкова освіта

ВСП «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж Мукачівського
державного університету»

(прізвище, ім'я, по батькові)

2. Сторінки характеристики повинні бути пронумеровані і мати поля.
3. Розділи характеристики повинні бути сформульовані відповідно схеми.
4. Характеристика повинна бути написана грамотно, чітким, розбірливим почерком (або надрукована).
5. Орієнтовний обсяг характеристики – 2 друковані сторінки (14 шрифт, 1,5 інтервал).

Орієнтовні зразки схем характеристик учня першого класу

Перший варіант

1. Вік. Зовнішній вигляд, загальний стан здоров'я.
2. Чи відвідував ЗДО?
3. Склад сім'ї.
4. Усна мова (наявність чи відсутність недоліків мови, вміння розповідати, запас казок і віршів, вміння їх читати і розповідати).
5. Уміння писати букви і речення. Пише олівцем, ручкою.
6. Читання: знання букв, уміння читати.
7. Рахунок. Вміння розв'язувати прості приклади, задачі.
8. Просторові і часові уявлення: спереду, ззаду, вправо, вліво, вверх, вниз, близько, далеко, завтра, вчора, ранком, вдень.
9. Суспільні уявлення:
✓ де живеш?;

- ✓ прізвище, ім'я, по батькові батьків;
 - ✓ з ким дружиш? Що любиш робити разом?;
 - ✓ для чого ти прийшов у школу?;
 - ✓ які професії знаєш?;
 - ✓ хто захищає нашу Батьківщину від ворогів?
10. Навички культурної поведінки. Ставлення до старших, молодших, знання слів ввічливості, вміння користуватися ними.
 11. Уявлення про природу, пори року, яка була пора перед цією? Які квіти ти знаєш? Які дерева ти знаєш? Чому ти думаєш, що це дуб, береза, клен? Які птахи знаєш? Назвіть птахів у дворі. Свійські тварини. Які ти знаєш свійські тварини?
 12. Що ти зможеш робити самостійно. Ставлення до праці, участь у домашній праці.
 13. Малювання. Які квіти ти знаєш? Що любиш малювати? Зразки малюнків.
 14. Улюблені пісні та ігри.
 15. Санітарно-гігієнічні навички

Другий варіант

2. Загальні відомості про учня: вік, склад сім'ї, матеріальне забезпечення та побутові умови, стан здоров'я, зовнішній вигляд, чи відвідував ЗДО.
3. Характеристика знань і умінь, з якими прийшов учень:
 - ✓ відсутність чи наявність дефектів мовлення, вміння розповідати; запас віршів, казок, вміння їх переказувати і декламувати;
 - ✓ знання букв, вміння читати, якість читання;
 - ✓ вміння писати букви, слова, речення, володіння друкованим або рукописним шрифтом, пише олівцем чи ручкою;
 - ✓ вміння: рахувати до 10, 20, 100 і у зворотному напрямку, розв'язувати приклади і задачі, порівнювати безліч предметів, додавати, віднімати, множити, ділити; відрізняти та називати геометричні фігури;
 - ✓ вміння відрізняти кольори;
 - ✓ вміння малювати.
4. Володіння:
 - ✓ просторовими і часовими уявленнями: «попереду», «позаду», «сьогодні», «завтра», «вчора»;
 - ✓ суспільними уявленнями: де ти живеш?, назва міста, вулиці; де працюють тато і мама?, що вони роблять на роботі?, що подобається у нашому місті (селі)?, для чого прийшов до школи?, для чого потрібно вчитись?, хто захищає нашу Батьківщину?;

✓ уявлення про природу? Яка зараз пора року?, яка була перед цим?, яка буде потім?, які квіти ти знаєш?, які дерева знаєш?, яких тварин знаєш?, покажи паву, орла...;

✓ навичками ручної праці: що вмієш робити?, ставлення до праці;

✓ навичками культурної поведінки: відношення до старших, молодших, однокласників, знання «чарівних» слів і вміння ними користуватись, уміння користуватись носовичком, серветкою, столовими приборами, поведінка за столом у їдальні;

✓ знання пісень, танців.

5. Пропозиції та висновки про вихованість дитини.

Третій варіант

Психолого-педагогічна карта учня (схема М.Г. Тайчинова)

1. Прізвище, ім'я.
2. Вік, клас.
3. Відомості про здоров'я (виписка з медичної картки).
4. Характеристика сім'ї.
5. Короткі відомості про розвиток у попередні роки.
6. Відомості про успішність; дисциплінованість.
7. Прояв здібностей, нахилів, інтересів.
8. Прояв самостійності, активності, ініціативи.
9. Яскраво виражені моральні якості (доброзичливість, колективізм, почуття власної гідності, гуманність, відповідальність, співчуття тощо).
10. Участь у громадсько-корисній праці.
11. Режим дня і його виконання.
12. Рівень інтелектуального розвитку; уважність.
13. Особливості темпераменту.
14. Ставлення до зауважень.
15. Реакція на заохочення; реакція на покарання.
16. Характеристика волі, уміння доводити почату справу до кінця.
17. Наполегливість; рішучість.
18. Взаємовідносини із дорослими (в тому числі з педагогами), товаришами, колективом.
19. Наявність морального ідеалу (з творів мистецтва і літератури, з життя);
20. Чи має друзів, характер дружби.

Зразок титульної сторінки звіту здобувача освіти

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
МУКАЧІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

**ЗВІТ
про виконання програми навчальної практики
«Перший тиждень дитини в школі»**

здобувача фахової передвищої освіти **IV курсу, групи ____**
спеціальності **013 Початкова освіта**
освітньо-професійного ступеня **«фаховий молодший бакалавр»**
шкільного відділення

Прізвище, ім'я, по батькові

Місце проходження практики: _____

Термін практики: _____

Мукачево 20____

Технічне оформлення звіту здобувача освіти

1. Орієнтовний обсяг – 3-4 друковані аркуші
2. Друкований текст на листках формату А4, набраного у редакторі MS Word.
3. Поля: ліве – 3,0 см; праве – 1,5 см; верхнє – 2,0 см; нижнє – 2,0 см.
4. Гарнітура: Times New Roman 14 пт.
5. Інтервал між рядками – «1,5».
6. Текст набирається без переносів, на всю ширину сторінки
7. Сторінки звіту повинні бути пронумеровані

Навчально-методичне видання

ПЕРШИЙ ТИЖДЕНЬ ДИТИНИ В ШКОЛІ

Методичні рекомендації до організації та проведення
навчальної практики
для здобувачів фахової передвищої освіти
спеціальності 013 «Початкова освіта»
ОПС «фаховий молодший бакалавр»

Укладач:
Дмитро ГРЕГІРЧАК

Тираж 10 пр.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 6984 від 20.11.2019 р.

Редакційно-видавничий відділ МДУ,
89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26



МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>